Οι τρεις δάσκαλοι, οι Τρεις Ιεράρχες (Δημήτρης Νατσιός)

Categories : ΑΝΕΠΙΚΑΙΡΑ

Date : 29 Ιανουαρίου, 2013

Ειλικρινά, όταν πλησιάζει η γιορτή των Τριών Ιεραρχών, η γιορτή της Παιδείας και των Γραμμάτων, αισθάνομαι άβολα, νιώθω ως εκπαιδευτικός, ακόμη και ντροπή. Χάσμα μέγα χωρίζει το πνεύμα των Πατέρων, μ' αυτό που λέγεται σήμερα νεοελληνική Παιδεία.

Τους ονομάζουμε προστάτες μας, όμως τους τιμούμε τόσο, ώστε φροντίσαμε να τους εξοβελίσουμε από τα αναλυτικά προγράμματα. Ο μαθητής, για παράδειγμα του δημοτικού σχολείου, δεν συναντάει στα αναγνωστικά του ούτε ένα κείμενο των Τριών Ιεραρχών. Δεν αρωματίζει τα βιβλία ο λόγος ο ορθόδοξος, ο ελληνικός των Πατέρων, γιατί έτσι έκρινε η «προοδευτική» διανόηση. Ακόμη και στις σχολές, όπου παράγονται «με το κιλό» οι εκπαιδευτικοί, απουσιάζουν οι παιδευτικοί τους θησαυροί. Προς τι, λοιπόν, οι γιορτές και οι πανυγυρικοί;

Συναθροίζονται και ξανασυναθροίζονται οι ταγοί, για να λύσουν, να συμμορφώσουν τα της Παιδείας. Τόμοι ολόκληροι γράφονται με παχιές αναλύσεις και διαπιστώσεις, όμως…άλυτο το πρόβλημα. Νόσημα ανίατο, κακοφορμισμένο. Ουδείς τολμά να θέσει το δάκτυλο του επί «τον τύπον των ήλων».

Το πρόβλημα της ελληνικής Παιδείας είναι ότι δεν είναι…ελληνική. 400 και 500 χρόνια κάτω από το ζυγό των Τούρκων άντεξε το Γένος, γιατί αρδευόταν από τις ελληνοσώτειρες πηγές μιας Παιδείας, που ξεκινούσε από τους «γοναίγους της ανθρωπότης» τον Σωκράτη, τον Πλάτωνα και τους άλλους σοφούς της αρχαιότητας και κατέληγε στους Πατέρες της Εκκλησίας.

Ο ακαδημαϊκός Σίμος Μενάρδος τονίζει: «Η ψυχή του Έθνους αγρυπνούσε. Φτωχοί παπάδες και δάσκαλοι, που ετρέφοντο με λίγο ψωμί, είχαν το σθένος εις το βάθος της ψυχής των, σθένος ποιητών. Καταλάβαιναν την ευθύνην που τους εβάρυνε να συνεχίσουν την ελληνικήν παράδοσιν διηγούντο εις τα Ελληνόπουλα ποια ήταν άλλοτε η πατρίδα τους και τους δίδασκαν δύο ονόματα: Ελλάς και ελευθερία» («Η παιδεία στη Τουρκοκρατία», σελ 181).

Το θαυμαστό αυτό κείμενο, που ανακάλυψα στο προαναφερθέν βιβλίο, αποκαλύπτει

μεγαλειωδώς τα αίτια της σημερινής παρακμής. Κι αν υποστηρίζουν κάποιοι ότι οι συνθήκες οι τωρινές είναι διαφορετικές είναι γελασμένοι. Στην Τουρκοκρατία μπορεί να ήταν αλυσοδεμένα τα σώματα, όμως η ψυχή του δούλου Γένους ανέπνεε ελευθέρα. Σήμερα βιώνουμε την χειρότερη αιχμαλωσία, την πνευματική. «…αυτή είναι η ζωή για τους σημερινούς ανθρώπους. Παγερή αδιαφορία, ύπνος ψυχικός, οκνηρία, φόβος, κρυφή απελπισία, και πολλή φασαρία για να σκεπαστεί η αμηχανία. Κι η φασαρία είναι ανοησίες, κουτσομπολιό, σκάνδαλα, εγκλήματα, κάθε μικρολογία που την παίρνουμε στα σοβαρά, ενώ κανένα σοβαρό πράγμα δεν βρίσκει θέση μέσα στα ζαλισμένα μυαλά τους και στις αποσυντεθειμένες ψυχές τους». Είναι λόγια του Φώτη Κόντογλου, δασκάλου του Γένους μας, από το βιβλίο του «Μυστικά Άνθη»

Έγραψα παραπάνω πως το κείμενο του ακαδημαϊκου Σ. Μενάρδου φωτίζει το…αφεγγές πρόβλημα της Παιδείας μας. Το ότι δεν συνεχίζουμε την παράδοσή μας υπεύθυνοι είναι οι εκπαιδευτικοί. Το επίσημο κράτος είναι ανάξιο, θέλει το δάσκαλο κακομοίρη πενταροκυνηγό και τους μαθητές, ημιμαθή νευρόσπαστα, που θα παρακαλούν τους κλεφτοκατσικάδες, με ένα άχρηστο πτυχίο στο χέρι, για μια «θέση» απασχόλησης. Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος λέει για το δάσκαλο: «Ο δάσκαλος δεν πρέπει ούτε απειρία να επικαλεσθεί, ούτε να προφασισθεί άγνοια, ούτε να προβάλει ως δικαιολογία την ανάγκη και την φτώχεια…Γι αυτό κάθισε στο διδασκαλικό θρόνο, για να σαλπίσει στους άλλους την αλήθεια, για να οδηγεί (τους μαθητές) στο δρόμο της αρετής και να προμηνύει τις μελλοντικές δυσκολίες». (Β.Χαρώνη «Παιδαγωγική Ανθρωπολογία Αγ. Ιω. Χρυσοστόμου», τομ. Β’ σελ 247). Πάσχει σήμερα η Παιδεία, γιατί ούτε η ευθύνη μας βαραίνει ούτε σαλπίζουμε την αλήθεια. Μονάχη έγνοια μας τα επιδόματα, η αναρρίχηση στα αξιώματα, το ύψος των αποδοχών μας. Μέγιστο παιδαγωγικό αξίωμα των Τριών Ιεραρχών είναι το παράδειγμα: «Ή μη δίδασκε ή δίδασκε δια του παραδείγματος», αναφωνεί επιγραμματικότατα ο Γρηγόριος ο Θεολόγος.

Στα χρόνια της σκλαβιάς «το σχολείο μπορούσε με τον επιβλητικό εκείνο, άγιο άνθρωπο, τον σεβαστό γέροντα δάσκαλο, που χωρίς ίσως ιδέα από παιδαγωγική, έτσι σαν με άμεση μετάγγιση, ψυχή με ψυχή, έδινε το παιδί τον θησαυρό της δικής του ανώτερης προσωπικότητας. Και ξεσκόλιζε το παιδί, αγνώριστο κυριολεκτικά, άνθρωπος στ’ αλήθεια, που ήταν η ελπίδα, το κομάρι του Γένους, ο φόβος και η ανησυχία του κατακτητή…Κυβερνούσε αργότερα τη φαμίλια του, μα και το χωριό του, όπου η χρεία (=ανάγκη) το καλούσε. Πήγαινε και έβγαινε ασπροπρόσωπος σε αρχές, σε προξένους, σε δυνατούς»

Αυτό λείπει σήμερα, η ψυχή με ψυχή μετάγγιση του θησαυρού, που ονομάζεται ελληνορθόδοξη παράδοση. Μπαίνουν σήμερα στην εκπαίδευση άνθρωποι ανυποψίαστοι για το βαρύ έργο που επωμίζονται. «Γι αυτό οι πολιτείες μας είναι διεφθαρμένες, γιατί οι δάσκαλοι της νεότητας είναι κακοί. Γι αυτό εκείνοι που πρόκειται να γίνουν δάσκαλοι, πρέπει προηγουμένως να έχουν αυτοί καταρτισθεί και

έπειτα να αποστέλλονται σ’αυτό το έργο». Τα λόγια του Αγίου Ιωάννη μας ελέγχουν όλους όσοι «διδάσκουμε την νεότητα». Και χωρίς να ταπεινολογώ, δεν εξαιρώ τον εαυτό μου και, όπως έλεγε ο στρατηγός Μακρυγιάννης, «ας με συγχωρέσουνε εκείνοι όπου τους λέγω τα κουσούρια τους. Έχουν το δικαίωμα να ειπούνε κι αυτείνοι τα δικά μου, ό,τι έκαμα. Κι όταν λέγωνται τα λάθη μας, τότε κάνουν λιγότερα οι μεταγενέστεροι και γινόμαστε κι εμείς έθνος».

Και ας κλείσουμε με ένα κείμενο του Μεγάλου Βασιλείου, που μας υπενθυμίζει το λησμονημένο χρέος μας προς τον Ποιητή των όλων.

«Είτε γαρ εσθίετε, φησίν, είτε πίνετε, είτε τι ποιείτε, πάντα είς δόξαν Θεού ποιείτε». Καθεζόμενος επί τραπέζης, προσεύχου προσφερόμενος τον άρτον, τω δεδωκότι την χάριν αποπλήρου οίνω το ασθενές σώματος υπερείδων, μέμνησο του παρεχόμενου σοι το δώρον εις ευφροσύνην καρδίας και παραμυθίαν αρρωστημάτων. Παρήλθεν η χρεία των βρωμάτων. Η μέντοι μνήμη του ευεργέτου μη παρερχέσθω. Τον χιτώνα ενδυόμενος, ευχαρίστει τω δεδωκότι το ιμάτιον περιβαλλόμενος, αύξησον την είς Θεόν αγάπην, ος και χειμώνι και θέρει επιτήδεια ημίν σκεπάσματα εχαρίστατο, την τε ζωήν ημών συντηρούντα και το άσχημον περιστέλλοντα. Επληρώθη η ημέρα; Ευχαρίστει τω τον ήλιον μεν είς υπηρεσίαν των ημερινών έργων χαρισαμένω ημίν, πυρ δε παρασχομένω του φωτίζειν την νύκτα και ταις λοιπαίς χρείαις ται κατά τον βίον υπηρετείν».

«Είτε τρώτε, λέγει ο Απ.Παύλος, είτε πίνετε, είτε κάνετε οτιδήποτε άλλο, όλα να τα κάνετε για τη δόξα του Θεού». Λοιπόν, όταν κάθεσαι στο τραπέζι, να προσεύχεσαι όταν τρως το ψωμί, να ευχαριστείς εκείνον που στο έχει δώσει, όταν πίνεις το κρασί και τονώνεις με αυτό την ασθενική φύση του σώματος σου, να θυμάσαι εκείνον που σου παρέχει το δώρο αυτό, για να σου δημιουργεί ψυχική αγαλλίαση και να σε ανακουφίζει, όταν είσαι άρρωστος. Περνά η ανάγκη των τροφών; Ας μην περνά όμως η θύμηση του ευεργέτη. Όταν φορείς το πουκάμισο, να εκφράζεις ευχαριστία σ’ εκείνον που στο έχει δώσει όταν φορείς το πανωφόρι, να αγαπήσεις περισσότερο τον Θεό, ο οποίος και για το χειμώνα και για το καλοκαίρι μας χάρισε τα κατάλληλα ενδύματα, τα οποία προστατεύουν τη ζωή μας και κρύβουν την ασχήμια μας. Τελειώνει η ημέρα; Να ευχαριστείς αυτόν που μας χάρισε τον ήλιο, για να κάνουμε τις εργασίες της ημέρας, και μας έδωσε τη φωτιά, για να μας φωτίζει τη νύχτα και για να εξυπηρετεί τις υπόλοιπες ανάγκες της ζωής». (ΕΠ 31,244).

(Πηγή: antibaro.gr)